

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО»
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

**ПОЛТАВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ЗМІСТУ ОСВІТИ**

«ЯКІСТЬ ОСВІТИ: ЗМІНИ ЗАРАДИ ПРОГРЕСУ»

ЗБІРНИК
матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

19 жовтня 2021 року

(електронне видання)

Київ – 2021

*Рекомендовано до друку вченого радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 6 від 16 грудня 2021 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Войцехівський М. Ф., директор Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Івашньова С. В., заступниця директора з наукової роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Кочерга О. В., заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент;

Меленець Л. І., завідувачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук;

Гончаренко А. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;

Дятленко Н. М., доцентка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базиль Людмила Олександрівна, докторка педагогічних наук, доцентка, вчена секретарка Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Кошіль Оксана Петрівна, завідувачка шкільним відділенням фахового коледжу «Універсум», викладачка Циклової комісії з педагогічної освіти, кандидатка педагогічних наук.

Якість освіти: зміни заради прогресу: збірник матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 жовтня 2021 р. / Автори та упорядники: М. Войцехівський, С. Івашньова, О. Кочерга, Л. Меленець, А. Гончаренко, Н. Дятленко. (Електронне видання). Київ. ПО КУБГ, 2021. 213 с.

До збірника ввійшли тези та статті учасників IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Якість освіти: зміни заради прогресу». У роботах розглянуті питання компетентнісного підходу та якості освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність; перших результатів, знахідок, проблем Нової української школи; пошуку шляхів підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід; варіативності змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти; психологопедагогічного дизайну інклузивного простору освітнього процесу.

Збірник адресовано науково-педагогічним, науковим працівникам, докторантам, аспірантам, студентам, педагогам-практикам і всім, хто цікавиться питанням розвитку освіти, її якістю та якістю освітньої діяльності.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
1. Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність	
Журба Катерина Олександрівна <i>Педагогічні умови виховання смисложисттєвих цінностей у підлітків в умовах євроінтеграційного поступу України.....</i>	7
Заводна Леся Михайлівна <i>Новотвори, виникнення яких зумовлено модернізаційними процесами в освіті України.....</i>	9
Левицька Оксана Михайлівна <i>Міждисциплінарний підхід у навчанні (на прикладі Міжнародної освітньої програми Destination Imagination).....</i>	13
Лемеш Юлія Вячеславівна <i>Компетентнісний підхід та якість освіти: ціннісна основа, міждисциплінарність, перспективність на уроках іноземної мови.....</i>	16
Меленець Людмила Іванівна <i>Застосування полікритеріального підходу при оцінюванні якості дошкільної освіти.....</i>	18
Мієр Тетяна Іванівна <i>Компетентнісний підхід в умовах глобалізаційних викликів та інтенсифікації інформаційних потоків.....</i>	21
Стрельников Віктор Юрійович <i>Компетентнісний підхід до моніторингу якості системи підготовки менеджерів освіти.....</i>	24
Сударева Галина Федорівна <i>Базове нормативно-правове забезпечення особистісно орієнтованої освіти України ХХІ століття.....</i>	28
Тараймович Наталя Борисівна <i>Сутність, специфіка й структура професійної компетентності вчителя математики.....</i>	31
2. Нова українська школа: перші результати, знахідки, проблеми	
Байназарова Олена Олександрівна <i>Концепція «Нова українська школа» як основа для розробки стратегії розвитку загальної середньої освіти в об'єднаній територіальній громаді.....</i>	34
Біла Ольга Вікторівна <i>Робота зі словами в 1-му класі на уроках навчання грамоти в технології «Щоденні 5».....</i>	37
Говоруха Людмила Петрівна <i>Особливості навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках у початковій школі.....</i>	39
Гурин Наталія Анатоліївна <i>Використання проектної діяльності на уроках у початковій школі.....</i>	42
Демидова Ганна Олександрівна <i>Критичне мислення, як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів.....</i>	45
Дрок Наталія Ярославівна <i>Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів на уроках фізичної культури.....</i>	47

Дудар Лілія Миколаївна <i>Важливість LEGO для навчання в новій українській школі</i>	52
Зарченко Дарія Володимирівна <i>Проблема формування медіаграмотності школярів у змісті початкової освіти та шкільній практиці</i>	55
Зеленяк Наталя Миколаївна <i>Виховання цінностей у молодших школярів під час освітнього процесу</i>	57
Ковальська Тетяна Григорівна <i>Інтерактивні методи в активному навчанні учнів початкової школи</i>	61
Колесник Лілія Вікторівна <i>Розвиток логічного мислення на уроках математики у початковій школі</i>	63
Колодезєва Світлана Леонідівна <i>Використання інноваційних технологій навчання як засіб формування освітньо-розвивального середовища початкової школи</i>	66
Кондратова Вікторія Вадимівна <i>Розвиток творчих здібностей учнів на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво» в умовах реформування початкової освіти</i>	69
Кравчук Лариса Володимирівна <i>Компетентнісний підхід до навчання – засаднича ідея Нової української школи</i>	73
Лесюк Людмила Степанівна <i>Мандрівка на планету емоцій з учнями початкової школи</i>	76
Лоскутова Наталія Ігорівна <i>З досвіду розвитку інформаційної компетентності учнів на уроках інформатики та математики</i>	79
Мартін Аліна Миколаївна <i>Формування природознавчої компетентності в учнів молодшого шкільного віку</i>	82
Нечасна Таїсія Володимирівна <i>Теоретичні аспекти організації екологічного виховання в 1-му класі</i>	85
Семеній Наталія Олегівна <i>Актуальні проблеми сімейної педагогіки в контексті Нової української школи</i>	87
Содоль Ірина Василівна <i>Ігрові технології як засіб формування позитивної мотивації учнів</i>	90
Тарапака Наталія Володимирівна <i>Шляхи формування творчої активності молодших школярів в умовах Нової української школи</i>	94
Тіхонова Наталія Георгіївна, Агєєнко Ольга Сергіївна <i>Розкриття творчого потенціалу молодших школярів у системі розвивального навчання в умовах Нової української школи</i>	97
Цибульська Світлана Михайлівна <i>Виховання в учнів початкової школи патріотичних почуттів</i>	102
Чернецька Олена Георгіївна <i>Формування пізнавальної активності молодших школярів на уроках математики</i>	105

Черпак Юрій Васильович Вплив ігрових прийомів на якість проведення уроків фізичної культури в 1-4 класах 110

Шопіна Марина Олександрівна Діагностика та подолання девіантної поведінки молодшого школяра 112

3. Шляхи підвищення якості дошкільної освіти: український та світовий досвід

Братанова Леся Василівна, Ніжнік Олена Іванівна Створення в закладі дошкільної освіти безпечних, доступних та нешкідливих умов розвитку, виховання, навчання дітей та праці 115

Гагаріна Наталія Павлівна, Скуренко Світлана Леонідівна Якісна дошкільна освіта як запорука успішного розвитку дитини 117

Демченко Юлія Миколаївна Розвиток математичних здібностей дитини як мета дошкільної математичної підготовки 122

Котелянець Наталка Валеріївна Розвиток дослідницької активності дітей старшого дошкільного віку в процесі експериментування 127

Кошіль Оксана Петрівна Особливості реалізації середовищного підходу в дошкільній освіті 132

Новоселецька Ірина Едуардівна Спектр впливу музичного мистецтва на дітей дошкільного віку: український та світовий досвід 135

Пазюк Світлана Андріївна Технології формування у дітей дошкільного віку екологічно доцільної поведінки й діяльності в природі 137

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

Абрамович Тетяна Вікторівна Розвиток професійної компетентності соціального педагога в системі післядипломної освіти 141

Бабак Ірина Миколаївна Вчимося на практиці: використання віршованих матеріалів з німецької мови для проведення мовленнєвих зарядок у 5-6 класах 145

Вердібекова Христина Арсенівна Реалізація професійного усного мовлення майбутніх фахівців у світлі професійно-орієнтованих концепцій 148

Гетманець Іван Максимович Формування менеджерської компетентності педагогічних кадрів. Практика України та США 150

Євчук Олена Миколаївна Роль і місце професійної компетентності як показника професіоналізму сучасного вчителя-філолога 154

Лебедик Леся Вікторівна Критерії якості підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи 156

Лях Дар'я Олегівна Дослідницькі уміння вчителя початкової школи: основи розуміння суті феномена 161

Мазурок Мирослава Василівна Розвиток професійної компетентності вчителя гуманітарного циклу у вимірах Нової української школи.....	163
Полякова Олена Василівна Сертифікація як механізм професійного зростання вчителів початкових класів в умовах якісних змін в освіті.....	168
Семенець Лариса Петрівна Самоосвітня діяльність та самореалізація вчителя як основні фактори розвитку його професійної компетентності.....	170
Стадник Катерина Володимирівна Теоретичні аспекти впливу пізнавальної активності та тематичної пізнавальної активності на розвиток учителя.....	172
Тіхонова Наталія Георгіївна Шляхи підвищення професійної компетентності педагога в роботі з батьками в умовах Нової української школи.....	174
Третяк Ольга Петрівна Професійна підготовка вчителів до виховання толерантності в учнів початкової школи.....	178
Філіп Юлія Леонтіївна, Голєва Альона Олександрівна Інформедійна грамотність сучасного вчителя нової української школи.....	182
Шкіренко Олена Віталіївна Розвиток духовно-моральних цінностей вчителів в умовах післядипломної освіти.....	185
Шостак Анастасія Богданівна Процес становлення молодого вчителя в контексті формування компонентів професійної компетентності	188
5. Інклюзивний простір освітнього процесу: психолого-педагогічний дизайн	
Богомазова Лідія Валентинівна Сенсорний розвиток дітей, які мають інтелектуальні порушення	190
Войтко Валентина Володимирівна Специфіка корекційної роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в сучасних умовах.....	194
Головченко Олена Олексіївна Впровадження соціально- побутового орієнтування для дітей з особливими потребами на прикладі заняття з розділу «Харчування»	197
Гончаренко Алла Миколаївна, Дятленко Наталія Михайлівна Активні методи навчання у формуванні готовності педагогів дошкільної освіти до роботи в інклюзивних групах.....	200
Кашуба Людмила Володимирівна Корекційна спрямованість навчання в початковій школі в умовах інклюзії	202
Кочерга Олександр Васильович Рівновага в інклюзивному освітньому просторі: психофізіологічний аспект	205
Пещенко Вікторія Олегівна Питання гіпертонусу в дітей дошкільного віку: що має знати педагог	209

Список використаних джерел:

1. Ауэр В. М. (2016). Миры чувств. Развивать чувства, воспитывать восприятие, учиться с радостью. Киев: Наири.
2. Барб-Галль Ф. (2016). Як розмовляти з дітьми про мистецтво. Львів: Видавництво Старого Лева.
3. Едвард де Бено (2005). Серьёзное творческое мышление. Минск: Попурри.

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЕКОЛОГІЧНО ДОЦІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ Й ДІЯЛЬНОСТІ В ПРИРОДІ

Пазюк Світлана Андріївна, викладачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Анотація: Наголошується на необхідності дбайливого ставлення до природи на основі взаємодоповнення і взаємозбагачення, що сприятиме інтелектуальному, дієво-вольовому, емоційно-чуттєвому розвитку особистості, відповідального екологічного ставлення до природного довкілля, що виявляється в природодоцільній поведінці дітей.

Ключові слова: біоцентрізм; природа; закони природи; екологічні технології; дошкільники.

На сьогодні екологія стала дисципліною, що поєднує всі природничі, точні, гуманітарні, соціальні науки і техніку. Перше місце посіли проблеми глобального забруднення навколошнього середовища, що робить виживання людини проблемним. Вона ще спроможна визначити сумісні інтереси, пов'язані з природою з метою пошуків шляхів оптимального розвитку людства на максимально далеку перспективу, вироблення нових методів збереження біосфери планети, або встане на шлях загибелі всього живого.

Новий Базовий компонент дошкільної освіти розкрив завдання екологічного виховання дошкільника з позиції нової парадигми – біоцентрізму. Увагу зосереджено на формуванні в дітей практичних умінь і навичок взаємодії з природою, виховання дбайливого ставлення до природи на основі взаємодоповнення і взаємозбагачення, що сприятиме інтелектуальному, дієво-вольовому, емоційно-чуттєвому розвитку особистості, відповідального екологічного ставлення до природного довкілля, що виявляється в її природодоцільній поведінці. На відміну від антропоцентрізму, що суб'єктом моралі розглядає тільки людину, для біоцентрізму є морально значимими окремі особини живих істот, насамперед птахів й ссавців, які вимагають турботи. У рамках біоцентрізму захист окремих тварин здійснюється не стільки заради цілей людини, а, насамперед, заради самих тварин.

«Концепція екологічної освіти в Україні» складовими компонентами екологічної освіти визначила логічні знання, екологічне мислення, екологічний світогляд, екологічну етику, а найголовніше завдання екологічної освіти – формування екологічної культури всіх верств населення. Наша планета – живий організм, існуючий за своїми законами, що описав американський еколог Баррі Коммонер у 1974 році. Людина відчувала ці особливості життя природи і по-своєму формулювала їх у законах, прислів'ях, поговірках.

Перший закон «Усе пов'язано з усім» говорить про загальний зв'язок процесів і явищ в природі і людському суспільстві. За змістом він близький до закону

внутрішньої динамічної рівноваги: зміна одного з показників системи викликає структурно-функціональні кількісні та якісні зміни; при цьому сама система зберігає наявність речовинно-енергетичних якостей. Б. Коммонер писав: «Все це є наслідком простого факту: все пов'язано з усім. Система стабілізується завдяки своїм динамічним властивостям; ці ж самі властивості під впливом зовнішніх навантажень можуть привести до драматичного наслідку: складність екосистеми та швидкість її кругообігу визначають ступінь навантаження, яке вона може витримати, тобто невелике зрушення в одному місці може викликати віддалені, значні і довготривалі наслідки». Наприклад, одним із наслідків втручання людини у природу стало зникнення видів і зменшення видової розмаїтості.

Другий закон «Все мусить кудись подітися» близький до закону розвитку природної системи за рахунок навколошнього середовища. Цей закон є неформальним перефразуванням фундаментального закону фізики: матерія нікуди не зникає. Жива природа не має відходів, у неї немає сміття. Вуглексий газ, який виділяють тварини і люди як відходи дихання, є поживною речовиною для зелених рослин. Рослини виділяють кисень для людей і тварин. У природі продукти життєдіяльності одних організмів є «сировиною» для інших. Ніщо в природі не зникає, а лише переходить з однієї форми існування матерії в іншу.

Третій закон «Природа знає краще» вказує, наскільки важливо знати людині закони існування природи, щоб не шкодити природним системам. Для будь-якої органічної субстанції, виробленої живими істотами, в природі є фермент, здатний цю субстанцію розкласти: засохле дерево стає житлом для комах і розкладається від їхніх дій; осіннє опале листя є матеріалом для корисної діяльності дощових черв'яків, які поліпшують структуру ґрунтів. А для людини і засохлі дерева, і опале листя є сміттям. Проте, коли людина синтезує нову органічну сполуку, яка за структурою значно відрізняється від природних речовин, цілком імовірно, що для неї немає розкладального ферменту, і ця речовина накопичуватиметься у природі.

Четвертий закон «За все треба платити, або ніщо не дається задарма». Б. Коммонер так пояснював цей закон: «...Глобальна екосистема є єдиним цілим, у межах якого нічого не може бути виграно або втрачено і яке не може бути об'єктом загального поліпшення: все, що було витягнуте з неї людською працею, повинно бути відшкодовано. Платежу за цим векселем не можна уникнути; він може бути тільки відстрочений. Нинішня криза навколошнього середовища говорить лише про те, що відстрочка дуже затягнулася». Четвертий закон зазначає, що природні ресурси не нескінченні. Людина в процесі своєї діяльності бере у природи в «борг» її продукцію, а навзапері залишає відходи і забруднення.

На думку приходять Заповіді «не кради» і «не вбивай», які є наріжним каменем у світових релігіях. Людина перевела їх на себе. Проте життя – це природний дар, що дається і людині, і тварині, і рослині. За яким правом людина вбиває, забираючи життя в інших? За яким правом людина краде у природи те, що не є її власністю? Ми пояснююмо дітям: у людському колективі існують певні правила життя, спілкування. Людина не має права ображати інших, людина не має права красти, без дозволу брати чужого. Ми знаємо, що господарями можемо бути тільки в своїй власній оселі. Своїм вважається лише те, що ти зробив своїми руками.

У гостях маємо себе поводити виховано. Чому так безвідповідально ми поводимо себе в лісі, біля річки? Ми теж прийшли до них у гості. Чому ми ламаємо гілки дерев, вириваємо з корінням лікарські рослини (майже всі дики рослини

лікарські), топчемо нейтівні гриби, залишаємо після себе сміття, яке було б правильно забрати з собою, пам'ятаючи що папір розкладається від 2 до 10 років, фільтр від сигарети – 100 років, поліетиленовий пакет – 200 років, скло – понад 1000 років? Це все – наслідки поведінки дорослих, дії яких наслідують діти.

Природа теж має права, їх вивчає екологічна етика. Права природи – це її потреби, інтереси, що мають захищатися і морально, і законом. Як ми повинні ставитися з повагою один до одного, так із добром і повагою ми маємо ставитися до суб'єктів живої і об'єктів неживої природи.

Базовий компонент дошкільної освіти наголосив «на такому важливому аспекті життя сучасного суспільства, як освіта для сталого розвитку». У Методичних рекомендаціях до Базового компоненту дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) сталий розвиток визначений як задоволення потреб теперішнього покоління, не ставлячи під загрозу потенціал наступних поколінь для задоволення їхніх потреб. У дітей мають сформуватися навички, що забезпечать «усвідомлення дошкільниками необхідності збереження природними ресурсами та збереження самої природи».

Результативність виховання дошкільників залежить від цілеспрямованої, систематичної роботи вихователя з будь-яких напрямків через застосування різноманітних технологій. Сума певних технологій дозволяє формувати певні компетентності. Наразі йдеться про екологічні технології та природничо-екологічну компетентність. Поняття «технологія» (*від гр. techne — мистецтво, майстерність; logos — наука*) в педагогіку прийшло з виробництва, де воно визначається як сукупність різних прийомів, операцій, дій, процесів, їхня послідовність, алгоритм, за допомогою чого отримується запланований результат. Саме запланований. Все, що зроблене за технологією, тобто правильно, передбачає високий, якісний результат.

Вихователь закладу дошкільної освіти планує свою річну роботу з різних напрямів, у тому числі, з екологічного виховання. За визначенням Н. Кот, «екологічна технологія – це система екологічного виховання, яка містить у собі низку взаємопов’язаних і детально описаних заходів, спланованих на весь навчальний рік. Технологія – це методичне забезпечення програми, яка реалізує її головні ідеї і положення. У результаті використання технологій підвищується рівень екологічної вихованості дітей...».

Види роботи з екологічної освіти дуже різноманітні. Це спостереження в природі за розвитком рослин, поведінкою тварин, які живуть поруч, за зміною її ознаками пір року. Це заняття й ігри на екологічну тематику. Дослідницька діяльність, спостереження і догляд за рослинами в міні-лабораторії, що влаштована в приміщенні закладу. Це читання літератури про природу, запам’ятовування загадок, прислів’їв, прикмет, проведення екологічних свят і розваг. Це випуск газет до екологічних дат року. Організація екологічних екскурсій, походів, подорожей по екологічній стежині, виставок, акцій з екологічної тематики. Проектна діяльність, що передбачає залучення до спільної з дітьми роботи і батьків.

Неоціненою для формування екологічної компетентності дошкільників є праця в природі, цінність якої полягає в тому, що діти мають справу не з муляжами, а реальними об'єктами природи. Саме завдяки праці в природі реалізуються завдання екологічного виховання дітей дошкільного віку: засвоєння знань про найбільш важливі взаємозалежності в природі, формування ціннісних орієнтацій, ознайомлення з правилами природокористування.

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoh_o%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення 16.09.2021)
2. Біоцентризм. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%96%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC> (дата звернення 16.09.2021)
3. Закони екології Коммонера. URL: https://pidru4niki.com/1960120837942/ekologiya/zakoni_ekologiyi_kommoneera (дата звернення 21.09.2021)
4. Концепція екологічної освіти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text> (дата звернення 24.09.2021)
5. Кот Н. До питання про технології екологічного виховання дошкільників: загальний підхід. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/kot.pdf> (дата звернення 24.09.2021)
6. Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компоненту дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення 06.10.2021)

4. Варіативність змісту та форм розвитку професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

*Абрамович Тетяна Вікторівна, методистка
ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти
Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти,
кандидатка педагогічних наук*

Анотація. Досліджено основні компоненти та складові підготовки соціального педагога в системі післядипломної освіти; критерії, показники та рівні розвитку як компоненти структури професійної компетентності соціального педагога. Розглянуто навчальний курс «Розвиток професійної компетентності соціального педагога».

Ключові слова: професійна компетентність; складові; навчальний курс.

На початку ХХІ століття радикальні зміни в суспільстві детермінували умови інноваційних змін у галузі освіти, зокрема й у сфері післядипломної освіти.

Пріоритетні напрями реформування післядипломної освіти як компоненти освіти загалом на державному рівні визначають: закони України «Про освіту» (2017, зі змінами 2021), «Про вищу освіту» (2014, зі змінами 2021), «Про професійний розвиток працівників» (2012, зі змінами 2019), «Про повну загальну середню освіту» (2000, зі змінами 2021); укази Президента України «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України» (2004), «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (2010); Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013); Концепція «Нова українська школа» (2016).